

First of all, I would love to transfer my heartiest gratitude to Dr. Ghelawdewos Araia for impressing me to write my opinion. This is also to give my appreciation for Dr. Ghelawdewos's idea, and also share something that always click my mind. I often read news from <http://www.tigraionline.com/> website, and I found Doctor's Amharic article entitled "**Overcoming Water Scarcity Problem in Ethiopia**" and read all the details and possible recommended solutions placed by Doctor. Really, I found it very interesting and real practical solution for the water problems we faced every corner of the country. I really appreciate Doctor! We need such solutions, and I think we should also provide solutions in "Native Languages" then, everybody, not only the professionals even the community members who can read and write with their native languages can understand and apply it without the need for detailed scientific knowledge.

እስኪ ትንሽ የሚመስለኝን ነገር ላካፍላቸዎ!

በመጀመርያ የሆነ እድል ተጠቅሜ ደፍሬ እንድጽፍ መንገዱን ላሳዩኝ ዶ/ር ገላውድዎስ አርአያን ልባዊ ምስጋናየን አቀርባለሁ።

ስሜ ዳዊት ይባላል ተወልጄ ያደኩ በአድዋ ከተማ ማይቃላይ ተብሎ በሚጠራ ገጠር አካባቢ ነው። እልም ያልኩም የገጠር ልጅ ነኝ ምክንያቱም ተወልጄ ያደኩ እዛው ነው። ታዲያ የገጠር ልጅ መሆን ያሳፍራል እንዴት? መልሱን ለናንተ። ወደ ቁም ነገሩ ስወስዳቸው ያው እንዳልኩቸው ገጠር ስለ አደኩበት የገበረውን ስራ እና የገጠሩን አኗኗር ጠንቅቄ አውቀዋለሁ። ታዲያ እስራቸው ከነበርኩኝ እና እምጠላው አንዱን ላንሳላቸው። ወሃ በእንስራ እና በጀሪካን እንቀዳ ነበር እና ጥዋት ት/ቤት ከመሄዴ በፊት ትልቁ የጥዋት እና የቤት ስራ የ ውሃ አምጥቶ ወደ ት/ቤት መሄድ ነበር። እምንቀዳበት ወንዝ ብዙም ሩቅ ሁኖ ባላማርረው ግን ሁሌ እማልረሳው ነገር አለ። እሱም የጠዋት ሁኔ ት/ቤት ከመሄዴ በፊት ወሃ ለማምጣት እሚሄደውን መንገድ እና ብርዱን ነው። ታዲያ የሄ ሁሉ በአሁኑ ጊዜ የት አለ?

ሁላችን በአቅራቢያችን እንደምናየው ከሆነ በአሁኑ ጊዜ ከሞላ ጎደል የውሃ ችግር ተቀርፏል ማለት ይቻላል። በተለይ የመጠጥ ውሃ ለማግኘት ኪሎሜትሮችን አቋርጠን ስንጓዝው የነበረ ርቀት ካነሳን፡- በአሁኑ ጊዜ በእጅ እና በእግር የሚሰሩ የውሃ ጉድጓድ "Pump well" እምንላቸው የመጠጥ ወሃ ኬላዎች በየሜዳው ፤ በየወንዙ ዳር እና በየትናንሽ ከተሞች ማየት ብርቅ አይደለም። ከዚ በመረዳት መንግስትም ሆነ በመጠጥ ወሃ አቅርቦት የተሰማሩ የግል ድርጅቶች የውሃ ችግር እና እጥረትን ለመቅረፍ ተገቢውን ስራ እየሰሩ ነው ማለቱ ተገቢ ይመስለኛል። ታዲያ እስካሁኑ የተሰሩ ስራዎች ጥሩ ጎናቸው እንዳለ ሁኖ ግን ደግሞ ትኩረት ያልተሰጣቸው እና ህብረተሰቡን ከበሽታ ለመታደግ ታላቅ ሚና ያላቸው ነገሮችን ያልተካተቱ ይመስለኛል።

የሄንን ጉዳይ እማነሳላቸው ከውሃ ችግር ጋ ያለውን ተያያዥነት ለመግለጽ ያህል ነው!

ሁላችን እንደምናውቀው የኢትዮጵያ አርሶ አደር መንግስትን በ "extension" መልክ መዳበርያ "commercial fertilizer" ወሰድ ብሎ ስያቀርብለት ጥቅሙን ካለማወቅ አንጻር ደፍሮ ሙሉ በሙሉ ተግባራዊ ለማድረግ ግዝያት ወስዶበት እንደነበር ይታወሳል። ታዲያ አሁን ማን ነው ያለ ዘመናዊ መዳበርያ ዘሩን ከመሬት ጋ የምያገናኝ? የት ነው በአሁኑ ጊዜ የ"compost pit" ሽንት ቤት ዘዴ ተጠቃሚ ያልሆነ የገጠሩ ህብረተሰብ ክፍል እምታገኙ? ስለዚህ ከዚህ በመመልከት ጥሩ ስራ እየተሰራ ነው ማለት እንችላለን።

ግን ደግሞ በአንጻሩ!

ከላይ የተጠቀሱትን ነገሮች ሁሉ በጥንቃቄ ካልተሰሩ ማለትም ለመጠጥ አገልግሎት እምንቆፍረው የከርሰ ምድር ውሃ፡- ቦታው ካልተጠና ፤ ገበሬው ለእርሻ እሚጠቀመው ማንኛውም ኬሚካል ለመጠጥ ተብሎ ከተቆፈረው የከርሰ ምድር ውሃ በቀላሉ እሚቀላቀል ከሆነ እና አካባቢው እንስሳት እሚውሉበት ከሆኑ ጉዳቱ የከፋ ነው ብዬ አስባለሁ። ምክንያቱም ከውሃ ተያያዥነት ያላቸው እና በቀላሉ በውሃ ሊተላለፉ የሚችሉ በሽታዎች ያለምንም መከላከል “without any treatment” በማናቀው እና በማይታዩን መልኩ ከውሃው ጋ እየወሰድናቸው ነን እና። ስለዚህ ውሃው በጥንቃቄ ካልተያዘ እምያመጣው ጉዳት ቀላል አይባል ነው።

ይህን ችግር ከረምት በነበረኝ እረፍት በግልጽ አይቸዋለሁ ማለት እችላለሁ። ችግሩን እንዳሚከተል አቀርቦለሁ፡- የውሃ ጉድጓዱ የተቆፈረው የአካባቢው ዝቅተኛ በሚባለው ቦታ ነው። ከጉድጓዱ በላይ ያሉ የተፋሰስ ቦታዎች ወይም “watershed” እምንላቸው እልም ያሉ የእርሻ ቦታዎች ናቸው። እላይ እንደተባለው ገበሬው የተለያዩ የእርሻ ኬሚካሎች ይጠቀማል፤ የተለያዩ የአፈር እና ውሃ ጥበቃ ስራዎች እና በየመኖርያ ቤቶች “compost pit” ማለትም ሽንት ቤቶች አሉ። ስለዚህ ከረምት ሃይለኛ ዝናብ በሚዘንብበት ጊዜ ጎርፍ እንኳን ቢኖር በመጀመርያ ወራቶች የሚዘንብ ዝናብ ግን ገበሬው የሚጠቀመው ኬሚካል እና ማንኛውም የአካባቢው ቆሻሻ አጥቦት ያለምንም ጥርጥር ወደ ከርሰ ምድር ነው እሚገባ። ከጉድጓዱ የሚቀዳ ውሃ ሲታይ ንጹህ ነው። ታዲያ ሲታይ ንጹህ የሆነ ውሃ ከማንኛውም በሽታ ነጻ ነው ያለ ማን ነው? ጉዳዩ ያን ያህል ጥልቀት የሌለው እና በሰው ሃይል ተቆፍሮ የተሰራ ነው። ከጉዳዩ የሚጠቀሙ ያካባቢው ሰዎች ከረምት ላይ ይታመማሉ ለዛም ከሎሪን ይሰጣቸዋል። ግን በአጠቃቀሙ ዙርያ ችግር አለ።

ስለዚህ ማንኛውም እሚመለከተው አካል በተለይም በገጠር እና በከተማ በውሃ አቅርቦት ዙርያ የተሰማሩ ሰዎች ከላይ የተጠቀሰውን ችግር ታሳቢ በማድረግ መስራት ይጠበቅበታል!!

A little share on health promotion can bring a big change!

You are welcome to give any advice and comment at e-mail address: dawit25@yahoo.com